

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๗

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๒. พรรคพลังเสรีธรรมได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งสาขาพรรค ได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๒.๑.๑ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลคำบ่อ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๒.๑.๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๒.๑.๓ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลเต่างอย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๐ คน

๒.๑.๔ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๘/๕๕ ซอยอินทามระ ๑ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรคพลังเสรีธรรมแล้วปรากฏว่า พรรคพลังเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๔ และข้อ ๕๖ จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองทั้งสี่สาขาดังกล่าวข้างต้น

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนรับ-ส่งหนังสือของสำนักงานแล้วไม่ปรากฏรายงานการรับสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามมาตรา ๒๕ แต่อย่างใด

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ พรรคพลังเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือให้หัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรมมีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยการแจ้งทางไปรษณีย์ตอบรับ รวม ๓ ครั้ง ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งให้ปิดประกาศหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาฯ ไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเวลา ๑๕ วัน (เริ่ม ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗) แต่ไม่ปรากฏว่าหัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรมจะดำเนินการหรือติดต่อกลับมาแต่ประการใด

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบคำร้องขอให้มีการตั้งยุบพรรคพลังเสรีธรรม เพื่อจะได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจนระยะเวลาผ่านไปนานพอสมควรแล้ว ไม่ปรากฏว่าพรรคพลังเสรีธรรมได้ใช้สิทธิที่จะชี้แจงโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น จึงฟังว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองสรุปไว้ในคำร้อง คือ พรรคพลังเสรีธรรมไม่มีสมาชิกครบจำนวนห้าพันคนและไม่สามารถจัดให้มีการตั้งสาขาพรรคฯ ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการจดทะเบียนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคพลังเสรีธรรมได้จัดตั้งขึ้น

และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรมแล้ว แต่การดำเนินการต่อมา แสดงว่าพรรคพลังเสรีธรรมไม่มีศักยภาพในการที่จะดำเนินการเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองตามที่ จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรมตามคำร้องขอของ นายทะเบียนพรรคการเมือง

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ